

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ СТОРІТЕЛІНГУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Наталія ГОЛУБКА

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
історико-філологічного факультету,
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Науковий керівник:

Ірина БУДЗ

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри романо-германської філології
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука», м. Рівне*

Викладання іноземних мов сучасним учням вимагає переосмислення традиційних підходів. Тому нині педагогічна практика дедалі частіше звертається до методів, які активізують когнітивні ресурси учня через емоційне залучення. Застосування цієї техніки базується на психологічних механізмах, що забезпечують глибше запам'ятовування та довготривале утримання знань у порівнянні з традиційними дидактичними прийомами.

Поняття «сторітеллінг» порівняно нещодавно стало частиною педагогічного дискурсу як запозичення із суміжних сфер діяльності. У менеджменті його трактують як інструмент управління персоналом і PR-комунікації, у журналістиці – як спосіб логічної та структурованої подачі інформації, у маркетинговій діяльності – як засіб формування мотивації до певної поведінки, а в психотерапії – як метод психологічного впливу. Аналіз різних сфер використання сторітеллінгу [1; 4] свідчить, що його основне призначення полягає у цілеспрямованому впливі на аудиторію задля досягнення певного результату. Це зумовлено здатністю історій активізувати когнітивну та емоційну сфери людини, викликати емпатію, формувати відчуття залученості та стимулювати відповідну реакцію чи дію.

Сторітеллінг визначають як спосіб емоційного залучення адресата до процесу розгортання наративу, у межах якого драматизація подій сприяє виникненню емпатії у слухача [4]. Сам термін

«storytelling» у перекладі з англійської мови означає «розповідання історій», за допомогою яких мовець передає аудиторії важливу для себе інформацію.

У педагогічній практиці історії виконують низку функцій: викликають інтерес до навчального матеріалу, полегшують його запам'ятовування, забезпечують подання інформації у зрозумілій для здобувачів освіти формі, а також сприяють налагодженню довірливих взаємин між викладачем і студентами. Завдяки цьому навчальний зміст набуває особистісної значущості для здобувачів освіти. Продумана й емоційно насичена історія створює ефект наративного занурення, коли студенти втрачають відчуття часу, співвідносять описані події з реальним життям та активно включаються у навчально-комунікативний простір [4].

Широке поширення термін «storytelling» отримав після виходу праці Девід Армстронг «Managing by Storying Around: A New Method of Leadership». У ній автор продемонстрував ефективність використання історій у сфері управління персоналом, зокрема для трансляції принципів корпоративної етики, підвищення результативності роботи колективу та адаптації нових працівників. Під час корпоративних зустрічей керівник використовував приклади професійного успіху співробітників як моделі для наслідування, що сприяло мотивації персоналу до досягнення кращих результатів [5].

Як педагогічна категорія сторітеллінг нині перебуває на етапі активного розвитку та осмислення. Водночас його розглядають як перспективний комунікативний метод навчання іноземних мов, що підтверджується значною кількістю наукових праць, присвячених теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці різних моделей його використання в освітньому процесі. Сторітеллінг характеризують як універсальний засіб навчання, придатний для різних вікових категорій – від молодших школярів до дорослих, незалежно від рівня володіння іноземною мовою [2].

Застосування сторітеллінгу у процесі вивчення англійської мови сприяє інтеграції лексичного матеріалу в цілісні змістовні історії, що забезпечує краще розуміння значень слів, формування міцних лексичних асоціацій та розвиток умінь використовувати нову лексику в усному й писемному мовленні.

На значущості сторітеллінгу у формуванні мовленнєвих навичок наголошує С. Машкіна. Дослідниця зазначає, що цей метод ефективний у навчанні усного мовлення, граматики, лексики та аудіювання з англійської мови. Важливою особливістю сторітеллінгу є

можливість вільного вибору змісту повідомлення та засобів його створення відповідно до особистих інтересів учнів. На думку авторки, використання цього методу розвиває здатність працювати в групі, аналізувати текст, визначати ключові події та їх причини, узагальнювати інформацію і формулювати висновки. Основним призначенням сторітеллінгу вона вважає розвиток творчої уяви й критичного мислення учнів, що відповідає концептуальним засадам Нова українська школа [3].

Водночас М. Гич підкреслює, що ефективне використання сторітеллінгу на уроці потребує дотримання низки умов: ретельного добору історії, чіткого усвідомлення мети її розповіді, продуманого початку, логічної структури викладу, урахування особливостей аудиторії та застосування прийомів підтримання інтересу слухачів [1]. Дослідниця також звертає увагу на необхідність емоційного контакту з аудиторією, адаптації змісту історії до вікових, соціальних та освітніх характеристик слухачів, наявності чіткої ідеї й авторської позиції. Важливими компонентами сторітеллінгу, на її думку, є яскравий художній образ, що легко запам'ятовується, а також наявність персонажа та сюжетної лінії, які забезпечують цілісність і впливовість історії [1].

Отже, сторітелінг є педагогічним методом, котрий поєднує психологічні механізми емоційного залучення з дидактичними принципами ефективного навчання. Його застосування під час викладання іноземних мов є доцільним, оскільки дозволяє одночасно розвивати лінгвістичні компетенції, когнітивні здібності та особистісні якості здобувачів освіти. Наративна техніка активізує глибинні психологічні процеси, сприяє тривалому запам'ятовуванню мовного матеріалу, формуванню міцних семантичних зв'язків та розвитку комунікативних умінь. Однак успіх застосування цієї методики безпосередньо залежить від дотримання педагогом певних методологічних принципів: коректного добору змісту, урахування особливостей аудиторії, оволодіння технікою розповідання та розуміння глибинної мети кожної оповіді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гич М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2015. № 4(51). С. 188–190.
2. Мазурок М., Саприкіна О. Сторітелінг як ефективний інструмент формування комунікативної компетентності здобувачів освіти Нової української школи. *Молодь і ринок*. 2022. № 1(199). С. 60-67.

3. Машкіна С. А. Використання методів «фішбоун» та «сторітелінг» на уроках у початковій школі на прикладі вивчення теми «Закріплення літери Ї. Опрацювання тексту «Гроші України». *Теорія і методика навчання: проблеми та пошуки: зб. наук. праць*. 2014. Вип. 14. С. 86–92.
4. Побідаш І. Л. Сторітелінг: ознаки «гарної» історії. *Обрії друкарства*. 2019. № 1(7). С. 144–150.
5. Armstrong D. *Managing by Storying Around: A New Method of Leadership*. Broadway Business; 1st edition (February 10, 1992). 272 p.